

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»

на тему: **«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ»**

Виконавець:
студентка 4 курсу 43 групи ФМЕ
Цегельна Софія Олегівна _____

Науковий керівник:
к.е.н, доцент
Воронова О. В. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Повномасштабна збройна агресія росії проти України та введений воєнний стан призвели до виникнення труднощів та проблем в усіх сферах національної економіки, а особливо у сфері зовнішньоекономічної діяльності країни. Військова агресія в Україні відкинула на роки рівень економічного розвитку, викликала значні втрати людського капіталу, зруйнувала інфраструктуру і ланцюги торгівлі сільськогосподарською продукцією та завдала величезної шкоди виробничим можливостям через втрату електроенергії та фіксації курсу НБУ адміністративними методами.

Українсько-польські відносини посідають особливе місце в системі міжнародних відносин України через географічне розташування обох країн та народів та через роль Польщі в історії та сьогоденні України.

Для України підтримка політичних та економічних зв'язків з Республікою Польща зумовлюється не тільки тривалою історичною традицією українсько-польських взаємин, спільними демографічними процесами, територіальною близькістю двох країн, тісними культурними зв'язками, а, в першу чергу, активним співробітництвом у всіх сферах суспільного життя, схожістю політичних і стратегічних інтересів. Українсько-польські відносини є прикладом проведення успішної зовнішньої політики, заснованої на принципах визнання та двостороннього партнерства між державами, що дало змогу побудувати правові та політичні засади сучасних відносин.

Актуальність обраної теми дослідження полягає в тому, що досвід українсько-польських відносин можна використати для дослідження пріоритетних напрямів економічної співпраці України з Польщею в умовах війни та формулювання рекомендацій щодо побудови партнерських відносин між Україною та іншими країнами-членами ЄС.

Багато науковців у своїх працях висвітлювати практичні теоретичні основи зовнішньоекономічних відносин України та Польщі, серед них такі як: Білик Л. М., Горбатюк О. О., Долинська В. О., Козловський О. І., Марченко О. О., Волошина С. В., Бойко Н., Мелекесцев К. І., Чорна Н., Зимнін А., Віднянський С. та ін.

У той же час, аналіз наукових праць показує, що деякі окремі аспекти зовнішньоекономічних відносин України та Польщі ще залишаються недостатньо вивченими, особливо в умовах російсько-української війни.

Мета і задачі дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження практичних та теоретичних аспектів формування та розвитку зовнішньоекономічних відносин України з Польщею, визначення їх проблем та пошук перспектив розвитку.

Досягнення мети дослідження передбачає постановку та розв'язання таких завдань:

- визначити сутність та еволюцію становлення зовнішньоекономічних відносин України та Польщі;
- вивчити основні напрями та етапи співробітництва України та Польщі;
- дослідити нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею;

- провести аналіз торгівельних відносин між Україною та Польщею під впливом агресії росії;
- оцінити стан інвестиційної співпраці України та Польщі під час війни в Україні;
- проаналізувати міграційні потоки між Україною та Польщею під час російської агресії проти України;
- визначити проблеми та напрями розвитку зовнішньоекономічних відносин України та Польщі.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічні відносини України з Республікою Польща.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти реалізації зовнішньоекономічних відносин України та Польщі в умовах російської агресії.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та поставлених завдань у дипломній роботі використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів аналізу, а саме: теоретичного узагальнення та системного підходу – для уточнення визначень економічних понять; порівняльного аналізу; економіко–порівняльного та статистичного аналізу; абстрактно-логічного – для формулювання висновків; графічного аналізу – для систематизації результатів у вигляді діаграм; табличного методу – для наочного відображення результатів.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження слугували: економічні дослідження провідних вітчизняних і зарубіжних учених. Фактологічною та статистичною основою стали законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти щодо регулювання економічного співробітництва України з Республікою Польща, статистичні матеріали Міністерства закордонних справ України та Міністерства економіки України, Державної міграційної служби України, Державної Митної Служби України, Державної служби статистики України; матеріали й аналітичні звіти міжнародних компаній, науково–періодична література в контексті формування та реалізації зовнішньоекономічних відносин України та Польщі.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (62 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 73 сторінок. Основний зміст викладено на 63 сторінках. Робота містить 4 рисунків та 5 таблиць.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра підготовлено тези: Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею // Студентська науково-практична конференція факультету міжнародної економіки ОНЕУ «Минуле, сучасне, майбутнє». Секція Міжнародних економічних відносин: «Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин» (м. Одеса, квітень 2024 р.)

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ»** розглядаються сутність та еволюція становлення зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею, основні напрями та етапи співробітництва між Україною та Польщею, нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею

У другому розділі **«АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ»** зроблено аналіз торгівельних відносин між Україною та Польщею під впливом агресії росії, здійснено оцінку стану інвестиційної співпраці України та Польщі під час війни в Україні, проаналізовано міграційні потоки між Україною та Польщею під час російської агресії проти України

У третьому розділі **«ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ»** розглянуто проблеми зовнішньоекономічних відносин України та Польщі на момент сьогодення та перспективи розвитку економічної співпраці між країнами у післявоєнний період

ВИСНОВКИ

В роботі відзначено, що набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу актуалізувало проблему економічної співпраці із державами-членами європейської спільноти, вагоме місце серед котрих займає Польща.

Фактори, які визначають відносини з Польщею, включають набір усталених політичних, соціальних та економічних відносин, наявність спільних кордонів і, насамперед, політику добросусідства, яка сприяє прагненню України до європейської інтеграції. Експерти вважають, що серед близько двадцяти стратегічних партнерів нашої країни відносини з Польщею максимально відповідають формату плану та мають реальне стратегічне значення.

Україна та Польща розпочали співробітництво в різних галузях, від економіки до культури, ще з часів проголошення незалежності нашої держави. І сьогодні країни продовжують розширювати сфери плідної взаємодії. Так за офіційною інформацією держави продовжують активну співпрацю в напрямі енергетики, економіки, оборони, культури та ін.

Важливу роль у становленні та подальшому розвитку відносин між будь-якими країнами відіграє їх законодавче регулювання. Договірно-правова база між Україною та Республікою Польща налічує 156 чинних міжнародних договірно-правових документів. Партнерство та зовнішньоекономічні відносини України та Польщі регулюються: угодами, укладеними між Європейським Союзом та Україною, Угодою між Урядом Республіки Польща та Урядом України про взаємну підтримку та захист інвестицій, Конвенцією між Урядом Республіки Польща та Урядом України про уникнення подвійного оподаткування та запобігання ухиленню від

сплати податків у сфері податків на прибуток та майно, Угодою між Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України про економічне співробітництво; українським законодавством, міжнародними нормами.

За результатами 2022 року Польща посідає 1 місце за обсягами двосторонньої торгівлі товарами між Україною та країнами Європи з питомою вагою 23,1 % від загального обсягу.

За результатами січня–жовтня 2023 року товарообіг між Україною та Польщею склав 9 526,3 млн дол. США, що на 4,3% або на 432,1 млн дол. США менше обсягів торгівлі товарами за відповідний період 2022 року. Обсяг експорту українських товарів до Польщі склав 4 077,3 млн дол. США та зменшився на 27,9% у порівнянні з відповідним періодом 2022 року, обсяг імпорту збільшився на 26,6% та склав 5 449,0 млн дол. США. У січні 2024 року імпорт товарів в Україну збільшився на 6,3% до 5,1 млрд доларів, а експорт товарів з України – на 9,7% до 3,4 млрд доларів. Особливе питання в експорті товарів з України до Польщі на сьогодні посідає проблема та особливості експорту українського зерна.

Польські інвестиції становлять 2% у сукупному обсязі накопичених іноземних капіталовкладень в Україні, переважно у сфері переробної промисловості. Об'єднання України й Польщі в економічний кластер уже почалося і триває на різних рівнях: від урядового до локального.

Станом на початок 2023 року, найбільша кількість українських мігрантів перебуває саме на території Польщі. У 2022 році у Польщі перебувало 67 тис. осіб українців, проте вже на початок 2023 року кількість громадян України становила 1786 тис. осіб.

Республіка Польща стикнулася з найбільшим міграційним потоком біженців. Загалом польському уряду вдалось швидко зреагувати та надати необхідну допомогу українським біженцям. З урахуванням того, що війна триває, Польща готується до нових хвиль міграції.

На сьогоднішній день основними проблемами польсько-українських відносин є торгівельна діяльність, заборона експорту агропродукції, блокування кордонів, несприяття розвитку українського бізнесу на території Польщі та ін. Польща та Україна стикаються з новими глобальними викликами та проблемами, які потребують негайного вирішення, щоб мати можливість ефективно співпрацювати в майбутньому. Двостороння співпраця дасть змогу більш продуктивно вирішувати ці питання.

Сьогодні перспективними є декілька основних напрямків двосторонньої співпраці між Україною та Польщею: розвиток співпраці у військово-технічному секторі, будівництві, відбудові пошкоджених територій України після війни, покращення транспортного сполучення, логістики та ін.

Цілком імовірно, що питання відбудови України теж спричинятиме конфлікти у майбутньому. Крім того, можливі спори, зумовлені, з одного боку, інтересами польського бізнесу, а з іншого — конкуренцією в Польщі за українських працівників-мігрантів.

АНОТАЦІЯ

Цегельна С. О. «Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України та Польщі».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2024 р.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічні відносини України з Республікою Польща.

У роботі розглядаються теоретичні засади формування зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею.

Проаналізовано сучасний стан економічної торгівельної, інвестиційної та міграційної співпраці України та Польщі під час війни.

Розглянуто основні проблеми зовнішньоекономічного співробітництва країн. Розроблено оптимальні та перспективні шляхи співпраці Польщі та України у повоєнний період.

Ключові слова: зовнішньоекономічні відносини, експорт, імпорт, міграційний процес, інвестиційна діяльність, міжнародне співробітництво.

ANNOTATION

Tsegelna S. O. "Problems and prospects of development of foreign economic relations of Ukraine and Poland". Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". - Odesa National University of Economics. - Odesa, 2024

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the study is the foreign economic relations of Ukraine with the Republic of Poland.

The paper examines the theoretical foundations of the formation of foreign economic relations between Ukraine and Poland.

The current state of economic trade, investment and migration cooperation between Ukraine and Poland during the war is analyzed.

The main problems of the countries' foreign economic cooperation are considered. Optimal and promising ways of cooperation between Poland and Ukraine in the post-war period have been developed.

Keywords: foreign economic relations, export, import, migration process, investment activity, international cooperation.